

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง การวางแผนจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้อ ตำบลสันผีเสื้อ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นการศึกษาเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลและนำมาวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกัน เพื่อศึกษาถึงการวางแผน การวางแผนการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้อ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการทำกิจกรรมด้าน Reduce, Reuse, Recycle โดยการสุ่มตัวอย่างแบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 กำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม จำนวน 384 คน และกลุ่มที่ 2 กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลการสัมภาษณ์ จำนวน 20 คน โดยได้ผลการศึกษาจากการตอบแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่าง สามารถสรุปผลการศึกษา อภิปรายผลการศึกษาวิจัยและข้อเสนอแนะ ดังนี้

จากผลการศึกษาข้อมูลทั่วไป พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชายโดยคิดเป็นร้อยละ 55.2 มีอายุระหว่าง 46-55 ปีมากที่สุด ร้อยละ 27.2 ส่วนใหญ่สมรสแล้ว ร้อยละ 71.1 มีสมาชิกในครอบครัว 3-4 คน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 57.6 ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 31.5 มีระดับการศึกษาในระดับประถมศึกษา ร้อยละ 38.3 และมีรายได้เฉลี่ยตั้งแต่ 5,001-10,000 บาท มากที่สุดโดยคิดเป็นร้อยละ 31.8

5.1 การวางแผนจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้อ

จากผลการศึกษาการวางแผนจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้อ ตำบลสันผีเสื้อ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อนำมาพิจารณาในภาพรวมแล้วพบว่า กระบวนการและขั้นตอนในการวางแผนการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้อ เกิดจากการประชุมประชาคมหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ตามโครงการ อบต. สัญจร ที่จัดทำเป็นประจำทุกปี ซึ่งในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้อได้จัดโครงการประชาคมหมู่บ้าน และประชาคมระดับตำบล เพื่อรับฟังปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ตามแต่ละด้านของยุทธศาสตร์การพัฒนา รวมถึงยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้วย และเมื่อได้รับทราบปัญหาและความต้องการ

ของประชาชนรวมถึงโครงการต่างๆที่ประชาชนได้นำเสนอมาแล้ว ก็จะนำมาประกอบกับโครงการกิจกรรมที่กองสาธารณสุขได้คาดว่าจะดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ และตามภารกิจถ่ายโอน จึงนำมาจัดทำแผนการดำเนินงานในรูปแบบของโครงการ กิจกรรมต่างๆ ภายใต้ยุทธศาสตร์ด้านสิ่งแวดล้อม ของแผนพัฒนาท้องถิ่น

ในส่วนของการประชุมประชาคมหมู่บ้านนั้น บางหมู่บ้านก็ได้เสนอแนวคิด หรือโครงการ กิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมหรือการจัดการขยะมูลฝอย แต่บางหมู่บ้านก็ไม่ได้เสนอ เพราะส่วนใหญ่ประชาชนจะเสนอโครงการเกี่ยวกับด้านโครงสร้างพื้นฐานมากกว่า

สำหรับการประชุมประชาคมเพื่อวางแผนการจัดการขยะมูลฝอยในระดับหมู่บ้านและระดับตำบลนั้นยังไม่มีดำเนินการ จึงไม่มีแผนการจัดการขยะมูลฝอยที่เป็นรูปเล่มโดยเฉพาะ แต่ทั้งนี้ได้ในการจัดทำโครงการธนาคารขยะ ซึ่งเป็นโครงการย่อยในระดับหมู่บ้าน ได้มีการประชุมเพื่อวางแผนการดำเนินงานร่วมกัน โดยมีแกนนำหมู่บ้านและประชาชนเข้าร่วมประชุม แต่ในปัจจุบันยังมีบางหมู่บ้านที่เป็นหมู่บ้านนำร่องเท่านั้น แต่ถึงอย่างไรกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมก็มีแนวทางในการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย และมีการประเมินผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อในอนาคตจะได้ดำเนินการโครงการธนาคารขยะให้ครบทุกหมู่บ้าน ตามนโยบายของผู้บริหารท้องถิ่นที่จะให้ทุกหมู่บ้านเข้าร่วมโครงการธนาคารขยะ เพื่อเป็นการลดปริมาณขยะมูลฝอยของตำบล ส่งผลให้การจัดเก็บขยะมูลฝอยมีประสิทธิภาพมากขึ้น และประชาชนมีรายได้จากการคัดแยกขยะเพื่อนำไปขาย อีกทั้งยังเป็นการปลูกฝัง สร้างค่านิยมการคัดแยกขยะมูลฝอย เพื่อเป็นการแก้ปัญหาขยะมูลฝอยในระยะยาวต่อไป

5.2 การจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้อในชุมชน

ผลการศึกษาที่ได้จากการสัมภาษณ์ด้านนโยบายการบริหารจัดการขยะมูลฝอย พบว่าผู้บริหารท้องถิ่น มีนโยบายในการให้บริการจัดเก็บขยะทุกครัวเรือน ตามระเบียบและอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้อ ได้ จัดเก็บขยะมูลฝอยโดยการจำหน่ายถุงขยะ ที่มีตราสัญลักษณ์ขององค์การบริหารส่วนตำบล สำหรับนโยบายในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในอนาคต จะเลิกจำหน่ายถุงขยะ เนื่องจากขัดต่อระเบียบบางอย่างของหน่วยงาน เปลี่ยนเป็นการให้ประชาชนหันมาทิ้งขยะลงถังขยะที่องค์การบริหารส่วนตำบลจะจัดหามาให้ แล้วจัดเก็บค่าบริการเป็นรายครัวเรือน ประมาณครัวเรือนละ 40 บาท อีกทั้งยังสะดวกต่อประชาชนที่ไม่ต้องลำบากมาซื้อถุงขยะที่องค์การบริหารส่วนตำบล หรือที่จุดขายถุงขยะภายในหมู่บ้าน

สำหรับ ผู้นำชุมชนก็มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการขยะมูลฝอยของตำบล และปฏิบัติตามนโยบายของผู้นำมาเป็นอย่างดี ประชาชนยอมรับและปฏิบัติตามกฎกติกาของตำบลในการจัดเก็บขยะใส่ถุงขยะที่มีตราสัญลักษณ์ขององค์การบริหารส่วนตำบล รู้ถึงตารางเวลาการจัดเก็บขยะของหมู่บ้านตนเอง และรับทราบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลสนับสนุนให้สามารถทำได้ 3R ได้แก่ การลดการเกิดขยะ (Reduce) การนำผลิตภัณฑ์มาใช้ซ้ำ (Reuse) การนำกลับมาผลิตใหม่ (Recycle)

ผู้บริหาร มีการส่งเสริมและณรงค์ให้มีการคัดแยกขยะ เป็นโครงการธนาคารขยะ โดยปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบล ได้ร่วมมือกับกลุ่มผู้นำชุมชน หมู่ที่ 3 บ้านท่า (ร้องชีควาย) กับหมู่ที่ 4 (บ้านร้องอ้อ) เป็นหมู่บ้านนำร่องในการคัดแยกขยะเพื่อจำหน่าย (Recycle) โดยหวังผลว่าขยะในหมู่บ้านจะลดลง แบ่งเบาภาระในการจัดเก็บขยะขององค์การบริหารส่วนตำบล ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น และปลูกจิตสำนึกให้แก่ประชาชนในระยะยาว ซึ่งในอนาคตจะส่งเสริมให้ดำเนินการจัดตั้งธนาคารขยะให้ครบทุกหมู่บ้าน และส่งเสริมให้เกิดศูนย์เรียนรู้ของตำบล ให้ความรู้ในการนำขยะไปทำเป็นปุ๋ยหมัก ปุ๋ยชีวภาพ

สำหรับ แนวทางในการรองรับและจัดการขยะมูลฝอยที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากคาดว่าในอนาคตประชากรในตำบลจะเพิ่มขึ้น เนื่องจากโครงการบ้านเอื้ออาทร ได้มาก่อสร้างที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้อ และโครงการบ้านจัดสรรก็ผุดขึ้นมาก ทำให้จำนวนครัวเรือนและจำนวนประชากรเพิ่มขึ้น ส่งผลให้เกิดขยะมากขึ้นตามไปด้วย แนวทางในการรองรับขยะ ต้องใช้การณรงค์ ปลูกจิตสำนึก และส่งเสริมให้ประชาชนมีการคัดแยกขยะ เพื่อให้ส่งผลดีในระยะยาว

สำหรับในเรื่องความพร้อมและสภาพปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการจัดการขยะมูลฝอย พบว่าในการจัดเก็บขยะขององค์การบริหารส่วนตำบล มีปัจจัยหลายด้านที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บขยะ เช่น ปริมาณขยะ ที่ทิ้งขยะ งบประมาณในการจัดเก็บขยะ ความร่วมมือระหว่างชุมชน กับองค์การบริหารส่วนตำบล สำหรับทางด้านความพร้อม ในปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบล มีรถขยะจำนวน 2 คัน พร้อมออกจัดเก็บขยะทุกวันหมุนเวียนตามตารางการจัดเก็บ ซึ่งก็เก็บได้ทันหากรถขยะไม่ชำรุดเสียหาย จนต้องหยุดการเก็บไป ทำให้ขยะล้น ประชาชนก็จะเดือดร้อน ในด้านพนักงานเจ้าหน้าที่จัดเก็บขยะ ทางองค์การบริหารส่วนตำบล มีเจ้าหน้าที่ประจำรถขยะทั้ง 2 คัน คันละ 4 คน ซึ่งก็ถือว่าเพียงพอแล้ว แต่ในด้านงบประมาณยังถือว่าน้อย ยังต้องการงบประมาณเพิ่มขึ้นสำหรับงานสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เนื่องจากต้องใช้งบประมาณในการจัดทิ้งขยะ และค่าน้ำมันรถสำหรับรถขยะทั้ง 2 คัน ก็เป็นเงินจำนวนมากซึ่งปัจจุบันยอมรับว่าองค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่พร้อมด้านงบประมาณมากนัก

จากผลการสำรวจความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เข้าใจว่า ขยะมูลฝอยหมายถึง สิ่งของที่ไม่ต้องการใช้แล้วที่เหลือทิ้งจากการบริโภค อุปโภค โดยคิดเป็นร้อยละ 56.3 แหล่งกำเนิดที่ก่อให้เกิดปริมาณขยะมูลฝอยมากที่สุด คือ แหล่งที่พักอาศัย อาคารบ้านเรือน ร้อยละ 67.4 และพบว่าภายในครัวเรือนส่วนใหญ่มีการคัดแยกขยะรีไซเคิลมากที่สุดคือ ร้อยละ 42.4 ทั้งนี้ยังพบว่าขยะมูลฝอยที่เกิดในครัวเรือนส่วนใหญ่เกิดจากเศษอาหาร ผัก ผลไม้ มากถึงร้อยละ 74.7 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คิดว่าขยะมูลฝอยทำให้เกิดผลเสียคือ ส่งกลิ่นเหม็น ทำให้เกิดมลพิษทางอากาศ โดยคิดเป็นร้อยละ 87.8 ส่วนกระบวนการที่มีความสำคัญต่อการจัดการขยะมูลฝอยคือ การกำจัดขยะอย่างถูกวิธี และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คิดว่าขยะมีประโยชน์สามารถนำมาขายได้ ร้อยละ 74.0

จากผลการสำรวจความคิดเห็นความถี่ในการจัดเก็บขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลที่จัดเก็บในหมู่บ้านพบว่าส่วนใหญ่มีความถี่ 1 ครั้ง ต่อสัปดาห์ และคิดว่าจะจัดเก็บขยะขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีอยู่ 2 ครั้ง ก็เพียงพอต่อการจัดเก็บขยะแล้ว ในช่วงเวลา 05.00-08.00 น.ส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นเวลาที่เหมาะสมในการจัดเก็บขยะ ส่วนอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ในการจัดเก็บขยะขององค์การบริหารส่วนตำบล มีเพียงพอต่อการจัดเก็บขยะอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งจำนวนบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล ก็มีเพียงพอต่อการจัดเก็บขยะอย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย สรุปในภาพรวมแล้วผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในการจัดเก็บขยะขององค์การบริหารส่วนตำบล มากโดยคิดเป็นร้อยละ 86.7

ผลการศึกษาที่ได้จากการสัมภาษณ์ด้านปัญหาและข้อเสนอแนะต่อการจัดการขยะในชุมชนพบปัญหาประชาชนนำขยะมาวางไว้ไม่ถูกที่ถูกเวลา เช่น เอาขยะมาวางหลังจากวันที่รถขยะมาเก็บ ทำให้ขยะต้องวางอยู่ข้างทางหลายวัน คู่มืองามตาและสกปรก อีกทั้งบางคนเอาขยะไปไว้ในชอยแคบที่รถขยะเข้าไม่ได้ และมองไม่เห็นจึงอาจไม่ได้จัดเก็บไป รวมถึงคนต่างดาวที่มาอาศัยอยู่ในพื้นที่ มักจะไม่ปฏิบัติตามกติกาในการใช้ถังขยะที่มีตราสัญลักษณ์ขององค์การบริหารส่วนตำบล เนื่องจากมีข้อจำกัดในการสื่อสาร และขาดความรับผิดชอบและรักในที่อยู่อาศัย จึงทำให้เกิดปัญหาในการจัดเก็บได้

พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการขยะมูลฝอยนั้นมีมาก เช่น การขาดความร่วมมือจากประชาชนในการคัดแยกขยะ การช่วยกันดูแลรักษาความสะอาดของชุมชน/ตำบล หรือทัศนียภาพบริเวณตำแหน่งที่วางขยะ รวมถึงขยะจรหรือขยะจากต่างถิ่น ดังนั้นท้องถิ่นจึงมีความต้องการให้ประชาชนให้ความร่วมมือร่วมใจในการจัดการขยะมูลฝอย เนื่องจากโครงการ/กิจกรรมต่างๆ ไม่สามารถสำเร็จได้หากขาดความร่วมมือจากประชาชน

จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน ต่อการจัดการขยะในชุมชนพบว่าทางชุมชนมีความพร้อมที่จะร่วมมือและประสานงานกับหน่วยงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการจัดการขยะมูลฝอยของแต่ละหมู่บ้านแต่ขอให้ทางองค์การบริหารส่วนตำบล ได้มาประชุมประชาคมวางแผนทางและกำหนดกิจกรรมการจัดการขยะมูลฝอยทั้งในระดับตำบลและระดับหมู่บ้าน อีกทั้งยังเสนอแนะให้องค์การบริหารส่วนตำบล ได้รณรงค์ประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องเพื่อเป็นการกระตุ้นและปลูกฝังจิตสำนึกของชาวบ้าน ผู้นำชุมชนบางคนเสนอแนะให้มีการประกวดแข่งขันกันภายในตำบล และผู้นำชุมชนบางคนเสนอแนะให้เปลี่ยนจากการใช้ถุงขยะมาเป็นถุงขยะแทน และควรมีถังขยะแบบแยกประเภท ขยะแห้ง ขยะเปียก ขยะรีไซเคิล และขยะที่เป็นอันตรายเป็นพิษ วางไว้เป็นจุดๆ เพื่อเป็นการรณรงค์และปลูกฝังจิตสำนึกของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอย

5.3 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน

จากผลการสำรวจการมีส่วนร่วมในการวางแผนจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่เคยเข้าร่วมการประชุมประชาคมหมู่บ้าน/ประชาคมตำบล หรือการประชุมวางแผนการจัดการขยะมูลฝอยเลย ร้อยละ 60.7 และส่วนใหญ่ไม่เคยแสดงความคิดเห็นต่อการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้อ ร้อยละ 77.9 ไม่เคยเสนอปัญหาและความต้องการในเรื่องการจัดการขยะมูลฝอยให้องค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้อทราบ ร้อยละ 79.4 อีกทั้งยังไม่เคยเสนอโครงการ/กิจกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย ไม่เคยมีส่วนร่วมในการกำหนดงบประมาณเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ไม่เคยปรึกษา พูดคุยกับผู้นำหมู่บ้านหรือเพื่อนบ้านเกี่ยวกับแนวทางการจัดการขยะมูลฝอย ไม่เคยร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน และไม่เคยตัดสินใจหรือลงประชามติเกี่ยวกับแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้อ โดยคิดเป็นร้อยละ 79.2

การมีส่วนร่วมในการกำหนดโครงการและงบประมาณในด้านการจัดการขยะมูลฝอยพบว่าผู้นำชุมชน ได้เข้าร่วมการประชุมขององค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้อในการประชุมประชาคมแผนพัฒนาตำบลที่องค์การบริหารส่วนตำบล จะจัดประชุมทุกปี เพราะเป็นแกนนำของชาวบ้านอยู่แล้ว และได้ชักจูงหรือเชิญชวนชาวบ้านให้เข้าร่วมในการประชุมวางแผนงานต่างๆ แต่ที่ผ่านมามีโครงการต่างๆที่ผู้นำชุมชนและประชาชนได้นำเสนอมักจะเป็นโครงการเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐานมากกว่าเรื่องอื่นๆ มีเพียงผู้นำชุมชนบางหมู่บ้านที่ได้นำเสนอโครงการและงบประมาณในด้านสิ่งแวดล้อม และบางหมู่บ้านได้จัดการประชุมคณะกรรมการหมู่บ้านและประชาชนของตนเองเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยภายในหมู่บ้านในการให้ประชาชนร่วมกำหนดแนวทางโครงการ/กิจกรรมเกี่ยวกับการรักษาสิ่งแวดล้อมด้วย และพบว่ามีบางหมู่บ้านที่ผู้นำชุมชนเป็นแกน

นำในการทำกิจกรรมด้าน Reduce, Reuse, Recycle อย่างจริงจัง และเป็นหมู่บ้านนำร่องของตำบล ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้อ สำหรับหมู่บ้านส่วนใหญ่ผู้นำชุมชนได้ดำเนินการรณรงค์ส่งเสริมให้มีการคัดแยกขยะเท่านั้น แต่ยังไม่ได้เข้าร่วมโครงการอย่างเต็มรูปแบบในการทำกิจกรรมด้าน Reduce, Reuse, Recycle

สำหรับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้าน Reduce, Reuse, Recycle จากผลการสำรวจพบว่า โดยเฉลี่ยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในกิจกรรมด้าน Reduce, Reuse, Recycle อยู่ในระดับปฏิบัติเป็นบางครั้ง ($\bar{X} = 2.38$) ซึ่งสามารถเรียงตามลำดับการปฏิบัติได้ดังนี้ คือ

อันดับ 1 แยกขยะประเภท กระดาษ แก้ว พลาสติก เหล็ก อลูมิเนียม เพื่อนำไปทิ้ง ไปขายหรือบริจาค

อันดับ 2 นำขยะประเภทกล่องกระดาษหรือหนังสือพิมพ์ไปขายหรือนำมาใช้ซ้ำเพื่อประโยชน์อื่น

อันดับ 3 นำวัสดุสิ่งของที่ใช้แล้วมาใช้ซ้ำ เช่น นำขวดมาใช้บรรจุน้ำดื่ม , นำกระดาษมาพับดูใช้ใหม่

อันดับ 4 นำขยะที่ย่อยสลายได้ตามธรรมชาติแยกไปทำการย่อยสลายตามธรรมชาติ หรือทำเป็นปุ๋ยธรรมชาติ

อันดับ 5 ซ่อมแซมวัสดุสิ่งของที่ชำรุดเสียหายเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่

อันดับ 6 ใช้ผลิตภัณฑ์ธรรมชาติแทนผลิตภัณฑ์ที่ย่อยสลายยาก เช่น ใช้ใบตองแทนถุงพลาสติก

อันดับ 7 นำวัสดุสิ่งของมาดัดแปลงให้เกิดประโยชน์ได้อีก เช่น นำเศษผ้ามาทำเป็นพรมเช็ดเท้า หรือกระเป๋า

อันดับ 8 หลีกเลียงหรือลดใช้บรรจุภัณฑ์ที่ทำลายยากและเป็นพิษกับสิ่งแวดล้อม เช่น กล่องโฟม ถุงพลาสติก

อันดับ 9 หลีกเลียงหรือลดใช้บรรจุภัณฑ์ที่ใช้ครั้งเดียวทิ้ง

อันดับ 10 ใช้ถุงผ้าหรือตะกร้าใส่ของแทนถุงพลาสติก

การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานด้านการจัดการขยะมูลฝอยจากผลการสำรวจพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ร้อยละ 79.4 ไม่เคยแสดงความคิดเห็นหรือข้อร้องเรียนในการดำเนินงานด้านการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้อ และร้อยละ 74.7 ไม่เคยเข้าร่วมการประชุมชี้แจงผลการดำเนินงานการจัดการขยะมูลฝอยของหมู่บ้านหรือองค์การบริหารส่วนตำบล อีกทั้งไม่เคยมีส่วนร่วมในการตรวจสอบหรือประเมินผลการดำเนินงานการจัดการขยะมูลฝอย และร้อยละ 78.6 ไม่เคยมีส่วนร่วมในการให้แนวทางและข้อเสนอแนะใน

การดำเนินงานด้านการจัดการขยะมูลฝอยของหมู่บ้านหรือองค์การบริหารส่วนตำบลเลย มีเพียงส่วนน้อยที่เคยเข้าร่วม

5.4 การอภิปรายผลการทดสอบ

จากการศึกษาเรื่อง การวางแผนจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้อ ตำบลสันผีเสื้อ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ 2 สมมติฐาน ได้แก่

สมมติฐานข้อ 1 ประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้อ มีส่วนร่วมในการวางแผนจัดการขยะมูลฝอย น้อยกว่า ร้อยละ 50 จากการวิเคราะห์โดยใช้สถิติทดสอบ Binomial-Test ผลการวิเคราะห์พบว่ายอมรับสมมติฐานที่ H_0 คือ ประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้อ มีส่วนร่วมในการวางแผนจัดการขยะมูลฝอย น้อยกว่าหรือเท่ากับ ร้อยละ 50 ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01

จากการศึกษาพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ ไม่เคยเข้าร่วมการประชุมประชาคมหมู่บ้าน/ประชาคมตำบล หรือการประชุมวางแผนการจัดการขยะมูลฝอย จำนวน 233 คน คิดเป็นร้อยละ 60.7 และประชาชนที่เคยเข้าร่วม ส่วนใหญ่เคย 1 ครั้ง จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 31.8 เคย 2 ครั้ง จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 3.4 เคย 3 ครั้ง จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 3.6 เคย 4 ครั้ง จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5

ประชาชนส่วนใหญ่ ไม่เคยแสดงความคิดเห็นต่อการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้อ จำนวน 299 คน คิดเป็นร้อยละ 77.9 และเคยแสดงความคิดเห็นต่อการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้อ 1 ครั้ง จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 19.5 เคย 2 ครั้ง จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0 เคย 3 ครั้ง จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.6

ประชาชนส่วนใหญ่ ไม่เคยเสนอปัญหาและความต้องการในเรื่องการจัดการขยะมูลฝอยให้องค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้อทราบ จำนวน 305 คน คิดเป็นร้อยละ 79.4 และพบว่า เคย 1 ครั้ง จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 18.5 เคย 2 ครั้ง จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3 เคย 3 ครั้ง จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5 เคย 4 ครั้ง จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.3

ประชาชนส่วนใหญ่ ไม่เคยเสนอโครงการ/กิจกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยให้องค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้อทราบ จำนวน 306 คน คิดเป็นร้อยละ 79.7 และพบว่า เคย 1 ครั้ง จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 18.8 เคย 2 ครั้ง จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0 เคย 3 ครั้ง จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5

ประชาชนส่วนใหญ่ ไม่เคยมีส่วนร่วมในการกำหนดงบประมาณเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้อ จำนวน 308 คน คิดเป็นร้อยละ 80.2 และพบว่า เคย 1 ครั้ง จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 17.8 เคย 2 ครั้ง จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0 เคย 3 ครั้ง จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0

ประชาชนส่วนใหญ่ ไม่เคยปรึกษาพูดคุยกับผู้นำหมู่บ้านหรือเพื่อนบ้านเกี่ยวกับแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้อ จำนวน 261 คน คิดเป็นร้อยละ 68.0 และพบว่า เคย 1 ครั้ง จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 27.9 เคย 2 ครั้ง จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.0 เคย 3 ครั้ง จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 1.8 เคย 4 ครั้ง จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.3

ประชาชนส่วนใหญ่ ไม่เคยร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน จำนวน 265 คน คิดเป็นร้อยละ 69.0 และพบว่า เคย 1 ครั้ง จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 26.9 เคย 2 ครั้ง จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 1.8 เคย 3 ครั้ง จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3 เคย 4 ครั้ง จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0

ประชาชนส่วนใหญ่ ไม่เคยตัดสินใจหรือลงประชามติเกี่ยวกับแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้อ จำนวน 304 คน คิดเป็นร้อยละ 79.2 และพบว่า เคย 1 ครั้ง จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 19.0 เคย 2 ครั้ง จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0 เคย 3 ครั้ง จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5 เคย 4 ครั้ง จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.3

ประชาชนส่วนใหญ่ ไม่เคยแสดงความคิดเห็นหรือข้อร้องเรียนในการดำเนินงานด้านการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้อ จำนวน 305 คน คิดเป็นร้อยละ 79.4 และพบว่า เคย 1 ครั้ง จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 18.8 เคย 2 ครั้ง จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0 เคย 3 ครั้ง จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.8

ประชาชนส่วนใหญ่ ไม่เคยเข้าร่วมการประชุมชี้แจงผลการดำเนินงานการจัดการขยะมูลฝอยของหมู่บ้านหรือองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 287 คน คิดเป็นร้อยละ 74.7 และพบว่า เคย 1 ครั้ง จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 20.8 เคย 2 ครั้ง จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.1 เคย 3 ครั้ง จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.1 เคย 4 ครั้ง จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.3

ประชาชนส่วนใหญ่ ไม่เคยมีส่วนร่วมในการตรวจสอบหรือประเมินผลการดำเนินงานการจัดการขยะมูลฝอยของหมู่บ้านหรือองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 309 คน คิดเป็นร้อยละ 80.5 และพบว่า เคย 1 ครั้ง จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 16.6 เคย 2 ครั้ง จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.6 เคย 3 ครั้ง จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0 เคย 4 ครั้ง จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.3

ประชาชนส่วนใหญ่ ไม่เคย มีส่วนร่วมในการให้แนวทางและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานด้านการจัดการขยะมูลฝอยของหมู่บ้านหรือองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 302 คน

คิดเป็นร้อยละ 78.7 และพบว่า เคย 1 ครั้ง จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 18.0 เคย 2 ครั้ง จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 2.3 เคย 3 ครั้ง จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0

จากผลการศึกษา พบว่าทุกกิจกรรมในการมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการขยะมูลฝอย ส่วนใหญ่ประชาชนไม่เคยเข้าร่วมประชุม เสนอปัญหา ให้ข้อคิดเห็นในการกำหนดกิจกรรม โครงการ งบประมาณ หรือติดตามประเมินผลในเรื่องการจัดการขยะมูลฝอย มีประชาชนเพียงส่วนน้อยที่มีส่วนร่วม ซึ่งอาจเป็นแกนนำหมู่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน หรือประชาชนกลุ่มเดิมๆ ที่เข้าร่วมกิจกรรมของหมู่บ้านเป็นประจำ เหตุผลหนึ่งอาจเป็นเพราะว่าประชาชนส่วนหนึ่งอาศัยอยู่ในหมู่บ้านจัดสรร ไม่ใช่ถิ่นฐานเดิมของตน ทำให้ไม่สนใจที่จะเข้าร่วมการประชุมต่างๆ ของหมู่บ้าน

สมมติฐานข้อ 2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการทำกิจกรรมด้าน Reduce, Reuse, Recycle ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้อ น้อยกว่าร้อยละ 50 จากการวิเคราะห์โดยใช้สถิติทดสอบ One Sample t-test พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการทำกิจกรรมด้าน Reduce, Reuse, Recycle ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้อ น้อยกว่าร้อยละ 50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ค่าเฉลี่ย 2.38)

จากการศึกษาพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ หลีกเลียงหรือลดใช้บรรจุภัณฑ์ที่ทำลายยาก และเป็นพิษกับสิ่งแวดล้อม เช่น กล่องโฟม ถุงพลาสติก ในระดับ 2 หมายถึง ปฏิบัติเป็นบางครั้ง จำนวน 223 คน คิดเป็นร้อยละ 58.1 ใช้ถุงผ้าหรือตะกร้าใส่ของแทนถุงพลาสติก ในระดับ 2 หมายถึง ปฏิบัติเป็นบางครั้ง จำนวน 214 คน คิดเป็นร้อยละ 55.7 หลีกเลียงหรือลดใช้บรรจุภัณฑ์ที่ใช้ครั้งเดียวทิ้ง ในระดับ 2 หมายถึง ปฏิบัติเป็นบางครั้ง จำนวน 219 คน คิดเป็นร้อยละ 57.0 ใช้ผลิตภัณฑ์ธรรมชาติแทนผลิตภัณฑ์ที่ย่อยสลายยาก เช่น ใช้ใบตองแทนถุงพลาสติก ในระดับ 2 หมายถึง ปฏิบัติเป็นบางครั้ง จำนวน 222 คน คิดเป็นร้อยละ 57.8 ซ่อมแซมวัสดุสิ่งของที่ชำรุดเสียหายเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ ในระดับ 2 หมายถึง ปฏิบัติเป็นบางครั้ง จำนวน 203 คน คิดเป็นร้อยละ 52.9 นำวัสดุสิ่งของที่ใช้แล้วมาใช้ซ้ำ เช่น นำขวดมาใช้บรรจุน้ำดื่ม, นำกระดวยมาพับถุงใช้ใหม่ในระดับ 2 หมายถึง ปฏิบัติเป็นบางครั้ง จำนวน 178 คน คิดเป็นร้อยละ 46.1 นำขยะประเภทกล่องกระดาษหรือหนังสือพิมพ์ไปขายหรือนำมาใช้ซ้ำเพื่อประโยชน์อื่น ในระดับ 2 หมายถึง ปฏิบัติเป็นบางครั้ง จำนวน 151 คน คิดเป็นร้อยละ 39.3 นำวัสดุสิ่งของมาดัดแปลงให้เกิดประโยชน์ได้อีก เช่น นำเศษผ้ามาทำเป็นพรมเช็ดเท้า หรือกระเป๋า ในระดับ 2 หมายถึง ปฏิบัติเป็นบางครั้ง จำนวน 191 คน คิดเป็นร้อยละ 49.7 แยกขยะประเภท กระดาษ แก้ว พลาสติก เหล็ก อลูมิเนียม เพื่อนำไปทิ้ง ไปขายหรือบริจาค ในระดับ 2 หมายถึง ปฏิบัติเป็นบางครั้ง จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 37.5 และนำขยะที่ย่อยสลายได้ตามธรรมชาติแยกไปทำการย่อยสลายตามธรรมชาติหรือทำเป็นปุ๋ยธรรมชาติ ในระดับ 2 หมายถึง ปฏิบัติเป็นบางครั้ง จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 40.6

จะเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมด้าน Reduce, Reuse, Recycle ซึ่งได้แบ่งระดับของการมีส่วนร่วม ระดับ 1 หมายถึง ไม่เคยปฏิบัติ ระดับ 2 หมายถึง ปฏิบัติเป็นบางครั้ง ระดับ 3 หมายถึง ปฏิบัติเกือบทุกครั้ง และระดับ 4 หมายถึง ปฏิบัติเป็นประจำทุกครั้งที่พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วม อยู่ในระดับ 2 หมายถึง ปฏิบัติเป็นบางครั้ง ในการมีส่วนร่วมกิจกรรมด้าน Reduce ได้แก่ การหลีกเลี่ยงหรือลดใช้บรรจุภัณฑ์ที่ทำลายยากและเป็นพิษกับสิ่งแวดล้อม เช่น กล่องโฟม ถุงพลาสติก การใช้ถุงผ้าหรือตะกร้าใส่ของแทนถุงพลาสติก การหลีกเลี่ยงหรือลดใช้บรรจุภัณฑ์ที่ใช้ครั้งเดียวทิ้ง การใช้ผลิตภัณฑ์ธรรมชาติแทนผลิตภัณฑ์ที่ย่อยสลายยาก เช่น ใช้ใบตองแทนถุงพลาสติก การมีส่วนร่วมกิจกรรมด้าน Reuse ได้แก่ การซ่อมแซมวัสดุสิ่งของที่ชำรุดเสียหายเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ การนำวัสดุสิ่งของที่ใช้แล้วมาใช้ซ้ำ เช่น นำขวดมาใช้บรรจุน้ำดื่ม , นำกระดามมาพับถุงใช้ใหม่ การนำขยะประเภทกล่องกระดาษหรือหนังสือพิมพ์ไปขายหรือนำมาใช้ซ้ำเพื่อประโยชน์อื่น และการมีส่วนร่วมกิจกรรมด้าน Recycle ได้แก่ การนำวัสดุสิ่งของมาตัดแปลงให้เกิดประโยชน์ได้อีก เช่น นำเศษผ้ามาทำเป็นพรมเช็ดเท้า หรือกระเป๋ากการแยกขยะประเภท กระดาษ แก้ว พลาสติก เหล็ก อลูมิเนียม เพื่อนำไปทิ้ง ไปขายหรือบริจาค การนำขยะที่ย่อยสลายได้ตามธรรมชาติแยกไปทำการย่อยสลายตามธรรมชาติหรือทำเป็นปุ๋ยธรรมชาติ มีเพียงส่วนน้อย ที่อยู่ในระดับที่ไม่เคยปฏิบัติ ปฏิบัติเกือบทุกครั้ง และปฏิบัติเป็นประจำทุกครั้งที่

สำหรับผลการวิจัยข้อนี้ หากองค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้อต้องการให้ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในกิจกรรมด้าน Reduce, Reuse, Recycle ให้อยู่ในระดับที่สูงขึ้น นั่นก็คือระดับ 3 และระดับ 4 องค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้อควรต้องให้ความรู้พื้นฐานเบื้องต้น ในด้าน Reduce, Reuse, Recycle ให้กับประชาชนและให้แนวทางการปฏิบัติที่ประชาชนเข้าใจได้ง่าย รวมถึงการณรงค์ปลูกฝังจิตสำนึกของประชาชนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ประชาชนได้ตระหนักและปฏิบัติอย่างเต็มใจ เพื่อให้ได้ผลในระยะยาวต่อไป

ภาพรวมจากผลการศึกษา ในการวางแผนการจัดการขยะมูลฝอย และการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ประชาชนส่วนใหญ่ไม่เคยเข้าร่วมประชุมประชาคมเสนอปัญหา ให้ข้อคิดเห็นในการกำหนดกิจกรรมโครงการ งบประมาณ หรือติดตามประเมินผลในเรื่องการจัดการขยะมูลฝอยและส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการจัดการขยะมูลฝอยเป็นบางครั้ง มีประชาชนเพียงส่วนน้อยที่มีส่วนร่วม ซึ่งอาจเป็นแกนนำหมู่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน หรือประชาชนกลุ่มเดิมๆที่เข้าร่วมกิจกรรมของหมู่บ้านเป็นประจำ เหตุผลหนึ่งอาจเป็นเพราะว่าประชาชนส่วนหนึ่งอาศัยอยู่ในหมู่บ้านจัดสรร ไม่ใช่ถิ่นฐานเดิมของตน ทำให้ไม่สนใจที่จะเข้าร่วมการประชุมต่างๆของหมู่บ้าน หรืออาจเกิดจากความคิดที่ว่าวางแผนการทำงานต่างๆไม่ใช่เรื่องของตน เป็นเรื่องของส่วนรวมของผู้ที่มีหน้าที่หรือผู้ที่รับผิดชอบโดยตรง ไม่เกี่ยวกับตนเอง หรือ

ประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่ตระหนักถึงปัญหา มองไม่เห็นปัญหาในระยะยาวจึงไม่ให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการขยะมูลฝอยของท้องถิ่น

จากผลการศึกษาที่ได้รับจากการศึกษาวิจัยเรื่อง การวางแผนการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้อในภาพรวมนั้น ผู้วิจัยสามารถกล่าวได้ว่าการวางแผนนั้นไม่ได้หมายถึงเฉพาะการจัดประชุมประชาคมเพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอโครงการต่างๆ เพียงอย่างเดียว แต่หมายรวมถึงความคิด นโยบายของผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชา ความพร้อมขององค์กรในด้านต่างๆ เช่น บุคลากร งบประมาณ และปัจจัยอื่นๆที่จะเป็นตัวกำหนดว่าการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้อนั้นจะเป็นไปในทิศทางใด เช่นจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น การขยายตัวของท้องถิ่น หรือแม้แต่ความเข้มแข็งของผู้นำชุมชนและความร่วมมือของประชาชนในตำบล ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการวางแผนการจัดการขยะมูลฝอยของท้องถิ่นและการขับเคลื่อนไปสู่เป้าหมายในการพัฒนาท้องถิ่นต่อไป

5.5 ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

1. แต่ละหมู่บ้านควรมีแผนการจัดการขยะมูลฝอยของแต่ละหมู่บ้านที่สอดคล้องกับแผนของตำบล อาจเป็นแผนชุมชนของหมู่บ้านที่ระบุโครงการ กิจกรรม ที่จะดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยภายในหมู่บ้าน โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการด้านสิ่งแวดล้อมหรือการจัดการขยะมูลฝอยโดยตรง เพื่อเป็นแกนนำชุมชนและเป็นผู้ประสานงานเกี่ยวกับงานด้านสิ่งแวดล้อมหรือขยะมูลฝอยกับหน่วยงานอื่นๆ เช่นองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น
2. ในการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้อ ควรมีการวางแผนการจัดการขยะมูลฝอยโดยให้ประชาชนทั้งตำบลมีส่วนร่วมในการประชุมประชาคมระดับตำบลเพื่อ วางแผนการจัดการขยะมูลฝอย ร่วมกำหนดโครงการกิจกรรม งบประมาณ และมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการกิจกรรม และควรมีแผนการจัดการขยะมูลฝอยเป็นรูปเล่มโดยเฉพาะ และมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์แผนให้ประชาชนทราบโดยทั่วกัน
3. องค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้อ ควรดำเนินการร่วมกับแกนนำหมู่บ้านในการจัดกิจกรรมโครงการในการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ และปลูกจิตสำนึกให้กับประชาชนอย่างสม่ำเสมอ
4. องค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้อควรดำเนินการ โครงการธนาคารขยะให้ครบทุกหมู่บ้าน เพื่อให้ได้ผลการดำเนินงานในภาพรวมระดับตำบล
5. องค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้อควรมีการสรุปผลการดำเนินงาน และชี้แจงผลการดำเนินงาน ปัญหาและข้อเสนอแนะให้กับประชาชนในการประชุมประชาคมระดับตำบล

6. องค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้อควรก่อตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาในเรื่องการจัดการขยะมูลฝอย เพื่อให้ข้อมูลความรู้ความเข้าใจ แนวทางวิธีการปฏิบัติให้แก่ประชาชน

5.6 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาผลการดำเนินงาน เปรียบเทียบปริมาณขยะมูลฝอย ก่อนและหลังที่ องค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้อได้ดำเนินการโครงการธนาคารขยะมูลฝอยทุกหมู่บ้าน
2. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการดำเนินงานการจัดการขยะมูลฝอยของตำบล เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน
3. ควรมีการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกขยะมูลฝอยตามโครงการธนาคารขยะของแต่ละหมู่บ้าน